

P320/2

FASIHI YA KISWAHILI

Karatasiyapili

Saa 3

Uganda Advanced Certificate of Education

FASIHI YA KISWAHILI

Karatasiyapili

(TAMTHILIA)

Muda: Saatatu

MAAGIZO KWA WATAHINIWA:

*Karatasihiiinasehemunne: **A,B,CH**na **D**.*

*Mtahiniwaanapaswakujibum**as**walimatatukwajumla,swalimoja**lazima**litokeasehe mu**B**, namenginemawiliyachaguliwekutokasehemu**A,CH**na**D***

*Mtahiniwaasichaguemaswalizaidiya**moja**kutokasehemumoja.*

Pindua

SEHEMU A

WILIAM SHAKESPEARE: *Juliasikaizari*

1. (a) kunaushahidiganikwakusemakuwa,"Munguhuzungumzanawatu"
katikatamthiliaya*Juliasikaizari*. (alama 18)
- (b) Dhihirishanamnaambavyokwakuwa "Munguhuzungumzanawatu"
katikajamiiyako. (alama 15)

2. (a) "Kifo cha Kaizarikilisababishwanayeyemwenyewe." Thibitishaukweli wakaulihii. (alama 17)

(b) Je, viongozi wanaiganini iliku epukama saibu aliyo mpata Kaizari? (alama 16)

NGUGI WA THIONGO NA MICERE MUGO: *Mzalendo Kimathi*

3. (a) kwakutoamifanomwafakakatikatamthilia, onyeshajinsuala la ukolonil navyojitokezakatikatamthiliaya *Mzalendo Kimathi*. (alama 16)

(b) kwakutumiamifanodhahirikutokatamthiliaya *Mzalendo Kimathi*, eleza athariza ukolonika tika nchi yako. (alama 17)

4. (a) "Dedan Kimathi nimzalendo halisi." Tetea kaulihii ukirejele atamthilia ya *Mzalendo Kimathi*. (alama 17)

(b) Dhihirisha namnamzalendo wanchi navyo stahilikuwa. Tumia hoja saba. (alama 16)

SEHEMU B

SAID .A. MOHAMED: *Janga la werevu*

5.

Bamkuu: Look! (anasitakwamudamfupi) Tazama ukurasawa

tatu wagazeti la Mazingira... (anamwambia Bimkuu mkewe) wanasemawatachukua ardhi, shambana viwanjavyetuvyote vyamsituwa ummabilafidia.

Kosa letuni lipi lakini? (akifungua nakupeku gazeti la Mazingira.)

Bimkuu: kwanika kuna kosa? Si basi tu. Eti wanasingizi akukatwa mitindio chanzo Cha kukaukamaji! Wanasahau kwambatuli fyekamsitukwajasho letunagharamazetu kwamaslahi yanchihii. Tukaanzisha mashamba

makubwaya chai ,pareto nakahawa nakutoa ajirakwa wananyakazi. Tukazalisha vyakula namaza oyabiashara. Kuna ubayagani? Kuna ubayaganikuwa ajiri hawa maskini wasioweza kujilishawala Kujivisha? Kuna

ubayaganikuwahurumiahawavinyangarikakwa
Kuwapaaajira?

Bamkuu: Hilo nikosa? Kosagani? Hilo haliitwikosa. Linaitwa
choyotu.Inayotuzushiamkasahuuwakunyanganywa ardhizetu.

Busara : (amelielekeagazetianalosoma) lakini mama watu
wanasumbukasanakwauchachenaukosefuwamaji.

Na sisitunafanyanini? Tunafanyadhambikubwa.

SikilizahukonjemajiyanavyomwagwaOvyokwa

kuoshamagarimengitulinayowakatiwenginehawana

hata tone moja la majiyakunywa. Piatumefungua

biasharayamajitunayosombakatikachemchemiza

majizamisituyawananchinamiongonimwetuhata

majimachafuyasumu.

Tunawauziawatukuharibushihazaonakuwaua.

Bimkuu : Majitulinayoni yavisimatulivyovichimbasisiwenyewe
nahayotunayoyatiakwenyemagarikuyauza
tunayochukuakutokananavianzovyawananchikwa
sababunasisipianiwananchi.Lakinisisi tuna majitele
kwasababutunajuakuyatumianaKuyahifadhi. Wao
ndiyokaziyaokumwagamajiovyonaKuyaharibu,sisisi kamwe!

Busara :Majitunayoharibusisi,siowao. Kunywa,kufuatumbazanguo

tunazobadilishakilasiku. Kupigadekinyumbana
kumwagiamimeayamaubustanini. Kuongeleakwenye mabwawa.
Tuliyoyajengauani... yaletunayoita swimming
pools,kwaUmaarufunafahari. Mabwawaya
majimotonamajibaridinaKutiamiferejinachemchemi bandiasebuleni.
Waomaskiniwanatafutahata tone moja

lamajihawalipati.kilasikutunasomaKwenyemagazeti
juuyatatizo la ukamenamazaokuunguanaKukauka.
Tunasomamagazetini,nakusikiaredioninakuonakwa macho
runingani. Tunaonahatawatotowakinywashiiya ng'ombeilikunusuruuhaiwao.

Tumeonawanawake wakita funamagomenakugugunamitikupatajapo
mate wameze.

Maswali

(a) Tajanaueleze mambo yanafanyikakablanabaadayadondoo hii.

(alama 04)

(b) Fafanuasifakuuzawahusikahaowatatu. (alama 06)

(ch) Tambuanauelezetamathaliza useminne zinazotumiwakatikadondoo.

(alama 08)

(d) Yaelezema udhuimanneyanayojitokeza katikakifunguhiki cha tamthilia.

(alama 12)

(e) kwanini Busara anawalaumu wazazi wake? Toa hojanne. (alama 04)

ARI KATINI MWACHOFI: *Mama ee*

6.

Mwavita : lahau! saatisa zausiku. Saahizi ndi polaja! Aha, kweli wengine

tumeolewa! Tangutu onane asubuhisa amoja
unusual iponi achanjeya ofisi mpakasasa! Mtoto
ameshikwanahoma kali. Mchanakutwanimezurura
kuta futawaganganawagangu zisinawa
kunisa idiani kama niliye fili wanamume au niliye zaa
nje yando ailhalijumelenyewe levi lazururanamgongo
wagarilika badilishawa sika namamashati. Leo
nime lipigia simu maranne bilakufaulukulipata. Kila
maranajibi wamsichana. (akiiga) "Mr. Kinaya is out, any
message?" hata si juimshahara apata wanini. Wizi mtupu.

Sikuzoteyeyeyukonje.

Kinaya : we mwanamke fungu amlango haraka. Wasemananini hukoe?

Kwani hukusika garilangu au lazima nibishendi ponifunguliwe?
Fungu haraka ama si vyoni ikiingia humoutajika tujanjebilaku juaulifikajehuko.
Fungu amlango haraka!

Mwavita : Mwamsikia? Sikizenivizuri enyi wasichanamuonetofauti

yaile " I love you - nakupenda" nahii "fungua" ilimkitaka
kuolewa....

Kinaya : we Mwavita funguamlango. Najuauko macho. wasemana
nani hukohata usifungue. Fungua haraka amahuu
mlangouta vunjika sa hivi.

Mwavita : walisikia hilolishaanza kondokablakuulizawatu hali.
Hebuni lifungulie kablahalijacharukwa.

Maswali

- (a) Liwekedondoohilikatikamuktadha wake. (alama 06)
- (b) Fafanuasifakuuzawahusika Mwavita na Kinaya kamazinavyooneshwa katikakifunguhiki.
(alama 06)
- (ch) Tajama udhisisitayanayojitokeza katikakifunguhiki.
(alama 12)
- (d) Tambuambinuzakisana atatuzinazojitokeza katikadondoohili.
(alama 06)
- (e) Eleza hisia zawahusika katikadondoo. (alama 04)

SEHEMU CH

SAIDI. A. MOHAMED: *Kivulikinaishi*

- 7.(a) kwakurejele atamthiliaya *Kivulikinaishi*, onyeshasuala la ushirikina
unavyojitokeza katikatamthiliahiyo. (alama 18)
- (b) Dhihirisha namna ushirikina unavyoathiri jamii yako. (alama 15)
8. (a) Je, kivulikinaishi? Tetea kauli hii ukirejele atamthiliaya *Kivulikinaishi*.
(alama 17)
- (b) Eleza wasifu wawahusika mawafuata ukirejele atamthiliaya *Kivuli kinaishi*.
(alama 16)
- (i) Bi. Kirembwe.

(ii) Mtolewa

JOHN RUGANDA: *Mizigo*

9. (a) Ni mizigoipi John Rugandaanayozungumziakatikatamthiliaya *Mizigo?*Toa angalahojamizigonane. *(alama 18)*

(b) LinganishamhusikaWamalanamwanamumekatikafamiliazaleo.

(alama 15)

10. (a) Mwanatamthilia John RugandaanadhamiriakuwafunzaniniwasomajiwatamthiliayakeyaMizigo?
(alama 18)

(b) Wewekamamtahiniwa,tambuanauelezeangalaumizigomitanounayokabiliananayo.
(alama 15)

SEHEMU D

EBRAHIM HUSSEIN: *KwenyeUkingowaThim*

11.(a) . Elezaumuhimuwawahusikawafuataokatikatamthiliaya *Kwenye ukingowaThim.* *(alama 18)*

- a) Herbert
- b) Martha
- c) Chris
- d) George
- e) Stella

(b) Jadiliumuhimuwanamwanamkekatikajamiiukirejeleatamthiliaya
Kwenyeu kingowaThim. *(alama 15)*

12.(a) Jadilimaudhuiyanayojitokezakatikatamthiliaya *Kwenye ukingowa Thim.* *(alama 18)*

(b) Tajanaufafanueangalaumbinuzalughasabazinazojitokeza katika tamthiliayaKwenyeu kingowaThim. *(alama 15)*

BOUKHEIT AMANA : *Zabibuchungu*

13.(a) Jadilinamnamilanadesturiyanavyojitokezakatikatamthiliaya *Zabibu chungu*. (alama 17)

(b) Dhihirishanamnaambavyomilanadesturiyanavyoathiri jamiiyako.

(alama 16)

14. (a) Mwandishi Boukheit Amana amechoravipijinsiaya kike katika tamthiliaya keya *Zabibuchungu*? (alama 17)

(b) Fafanuambinuzalughaangalaunanezinazojitokezakatikatamthilia ya *Zabibuchungu*. (alama 16)

MWISHO